

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
1538786-191685-GMT

Bijlagen
1

Uw brief juni
4 juni 2019

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 19 juni 2019
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het Kamerlid Tellegen (VVD) over het bericht 'Nederland gidsland bij doneren organen: unieke regeling na euthanasie gaat de wereld over' (2019Z11058).

Hoogachtend,

de minister voor Medische Zorg
en Sport,

Bruno Bruins

Antwoorden op Kamervragen van het Kamerlid Tellegen (VVD) over het bericht 'Nederland gidsland bij doneren organen: unieke regeling na euthanasie gaat de wereld over' (2019Z11058).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht 'Nederland gidsland bij doneren organen: unieke regeling na euthanasie gaat de wereld over'? 1)

Antwoord vraag 1

Ja.

Vraag 2

Wat is de reden dat de toezending van de richtlijn aan de Kamer wederom is uitgesteld, ditmaal naar het vierde kwartaal van 2019?

Antwoord vraag 2

Dit voorjaar is een werkgroep gestart met de aanscherping van de eerste versie van de richtlijn. Momenteel wordt input van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra door de werkgroep verwerkt in de richtlijn. Het streven om de richtlijn nog voor de zomer op te leveren, kan niet worden gehaald. Daarom kan ik niet eerder dan het vierde kwartaal de richtlijn aan uw Kamer toezenden.

Vraag 3

Hoe kijkt u naar het in dit artikel benoemde probleem dat nog te veel patiënten die ernstig ziek zijn en voor euthanasie kiezen niet weten dat deze mogelijkheid bestaat en veel artsen niet weten dat de richtlijn bestaat? Op welke wijze bent u van plan werk te gaan maken van het onder de aandacht brengen van deze richtlijn onder artsen en onder de patiënten die mogelijk interesse hebben om na hun overlijden hun organen te doneren?

Antwoord vraag 3

Ik vind het belangrijk dat informatie en kennis beschikbaar is in het geval dat patiënten die organen wensen te doneren na euthanasie, hierover informatie opvragen, bijvoorbeeld bij hun arts of patiëntenvereniging. De richtlijn zal na oplevering door de betrokken medisch professionals verspreid worden onder hun achterban. Dit betreffen onder andere de huisartsen, artsen Levensindeklinieken, en SCEN (Steun en Consultatie bij Euthanasie in Nederland) artsen. Ook hebben patiëntenverenigingen aangegeven via hun kanalen te zullen communiceren over de aangescherpte versie van de richtlijn. De Nederlandse Transplantatie Stichting zal een neutrale folder opstellen om de informatieverspreiding onder zowel artsen en patiënten te faciliteren.

Vraag 4

Kunt u aangeven hoeveel procent van de Nederlandse overledenen na euthanasie potentieel orgaandonor zouden kunnen zijn?

Antwoord vraag 4

Dit is lastig met zekerheid aan te geven. Volgens een schatting uit 2015, die gebaseerd is op cijfers uit België, zou 10% van alle mensen die euthanasie krijgen potentieel donor kunnen zijn¹. Cijfers over het potentieel donor zijn, zeggen natuurlijk niet iets over of mensen dan ook daadwerkelijk deze wens hebben, en naar het ziekenhuis zouden willen gaan om donatie na euthanasie mogelijk te maken. Tussen 2012 en het heden zijn in 53 gevallen de organen gedoneerd na euthanasie.

Vraag 5

Wat vindt u van de procedure waarbij de patiënt thuis kan inslapen, waarna in het ziekenhuis de euthanasie plaatsvindt, gevolgd door orgaandonatie? Deelt u de mening dat dit een mooie oplossing kan vormen voor patiënten die de wens hebben hun organen te doneren, maar verder zo min mogelijk de laatste fase van hun leven verstoord willen zien door niet in het ziekenhuis bewust te overlijden?

Antwoord vraag 5

Ik kan me goed voorstellen dat het thuis inslapen beter aansluit bij de wensen van de patiënt. Wel mag de voorgenomen donatieprocedure de zorgvuldigheid van de euthanasieprocedure niet beïnvloeden. Het is mogelijk gebleken om een patiënt eerst thuis te sederen en intuberen, waarna de patiënt naar het ziekenhuis wordt vervoerd waar de euthanasie plaatsvindt. Dit blijkt uit het oordeel van de RTE (Regionale Toetsingscommissie Euthanasie) over een dergelijke euthanasie uitvoering, waarbij is geoordeeld dat de euthanasie zorgvuldig is geweest².

De zorgvuldige uitvoering behoeft wel nadrukkelijke aandacht. Er zijn namelijk een aantal extra (medische) risico's bij deze procedure, aangezien de patiënt eerst thuis geïntubeerd wordt voor de beademing en daarna naar het ziekenhuis vervoerd moet worden. Voor deze risico's moet eerst (voor zover mogelijk) een werkbare oplossing worden gevonden.

Vraag 6

Kunt u deze vragen beantwoorden vóór het algemeen overleg orgaandonatie op 4 juli 2019?

Antwoord vraag 6

Ja.

1) <https://www.volkskrant.nl/wetenschap/nederland-gidsland-bij-doneren-organen-unieke-regeling-na-euthanasie-gaat-de-wereld-over~bda824a7/>

---

¹ <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2616383>

² Regionale Toetsingscommissies Euthanasie. *Oordeel 2017-18, huisarts, aandoening van het zenuwstelsel, medisch zorgvuldige uitvoering*. Beschikbaar via <https://www.euthanasiecommissie.nl/uitspraken/publicaties/oordelen/2017/consultatie/oordeel-2017-18>